

ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه در ایران

لطیف حنیفه‌زاده^۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۰۳/۱۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۹/۰۷/۰۵

چکیده

هدف اصلی تحقیق حاضر، تعیین ساختار مناسب مالکیتی برای افزایش کارایی شرکت‌های بیمه است. خصوصی‌سازی و رسیدن به اقتصاد آزاد یکی از روش‌های افزایش کارایی است. با آگاهی از ارتباط ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه می‌توان از کارایی شرکت‌های خصوصی اطمینان حاصل کرد و با افزایش کارایی شرکت‌های بیمه، در رشد و توسعه اقتصادی و ثبات بازارهای پولی و مالی و صرفه‌جویی‌های اقتصادی مؤثر بود.

جامعه آماری مورد مطالعه این پژوهش شرکت‌های فعال در بازار بیمه طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ است. برای آزمون فرضیات تحقیق اطلاعات صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه طی دو سال ۱۳۸۶-۱۳۸۷ با استفاده از دو روش: تحلیل پوششی داده‌ها و روش نسبت‌های مالی، تجزیه و تحلیل و بررسی شدند. یافته‌های این پژوهش بیانگر آن است که شرکت‌های خصوصی با ساختار بلوکی حقوقی در مقایسه با شرکت‌های دولتی و سایر شرکت‌ها بالاترین کارایی را دارند و بهترین ساختار برای واگذاری شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری‌ها، شرکت‌های بیمه خصوصی با ساختار بلوکی حقوقی است.

واژگان کلیدی: تمرکز مالکیت، ساختار مالکیت، کارایی، روش پوشش تحلیلی داده‌ها، خصوصی‌سازی کوپنی، نسبت‌های مالی، مالکیت بلوکی

۱. دانشجوی دکتری، دانشگاه دولتی باکو، دانشکده علوم اجتماعی (نویسنده مسئول)

(Email: Hanifezadeh@Gmail.com)

۱. مقدمه

باتوجه به پایین‌بودن بازدهی و کارایی شرکت‌های بیمه که یکی از فعالین مهم و تأثیرگذار اقتصاد کلان است توجه به کارایی شرکت‌های بیمه و سنجش آن در این پژوهش مدنظر قرار گرفته است. رشد و توسعه اقتصادی و صرفه‌جویی‌ها در هر جامعه‌ای از کارایی بخش‌های اقتصادی حاصل می‌شود؛ لذا از دیرباز سنجش کارایی به‌علت تأثیرات شگرف در اقتصاد خرد و کلان و استفاده از نتایج آن در ارزیابی‌ها و رتبه‌بندی‌ها مورد توجه محققین و اندیشمندان و سیاست‌گذاران اقتصادی و دولت‌ها بوده است. آگاهی از عملکرد مدیران، جلوگیری از ورشکستگی شرکت‌های بیمه ثبات بازارهای پولی و مالی در گرو سنجش کارایی شرکت‌های بیمه‌ای است. با مشخص شدن عوامل تأثیرگذار در کارایی شرکت‌های بیمه می‌توان الگویی جهت سرمایه‌گذاران، نهادهای دولتی و ناظرین و سیاست‌گذاران جهت هدایت و اداره امور بخش بیمه‌ای اقتصاد ارائه داد.

شرکت‌های دولتی به‌علت عدم‌وجود انگیزه کافی مدیران و کارکنان و عدم‌وجود سیستم ارزیابی عملکرد مناسب از کارایی و بازدهی پایین‌تری برخوردارند و عدم‌استقرار سیستم نظارتی و حسابرسی قوی و پویا و ضعف ساختاری قوانین و مقررات مربوط به حاکمیت شرکتی در شرکت‌های دولتی به کارایی کمتر و بازدهی نامناسب منجر شده است که نیازمند بررسی و تحقیق است. خصوصی‌سازی و رسیدن به اقتصاد مبتنی بر بازار یکی از راه‌های افزایش کارایی است. بررسی ارتباط ساختار مالکیت شرکت‌ها و کارایی شرکت‌ها یکی از راه‌های اطمینان از موفقیت شرکت‌های خصوصی است. در این پژوهش تحقیقات کاملی پیرامون ارتباط ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه تا رسیدن به نتایج مطلوب صورت خواهد گرفت.

۲. بیان مسئله

کدام ساختار مالکیت، کارایی بیشتری دارد؟ مسئله و سؤال اصلی تحقیق حاضر است که مورد کنکاش قرار می‌گیرد. خصوصی‌سازی و رسیدن به اقتصاد آزاد یکی از روش‌های افزایش کارایی است، با تحقیقاتی که در این زمینه در سطح شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار ایران و سایر کشورها صورت گرفته این امر به اثبات رسیده است. با آگاهی از ارتباط ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه می‌توان جهت افزایش کارایی شرکت‌ها راهکاری را ارائه نمود. بررسی ساختار مالکیت شرکت‌های بیمه‌ای و مشخص نمودن ارتباط کارایی و ساختار مالکیت تأثیر مستقیم بر رشد و توسعه و بهره‌وری کل اقتصاد دارد؛ زیرا کارآبودن شرکت‌های بیمه‌ای که یکی از اجزای اصلی اقتصاد هر کشوری است موجب کارایی اقتصاد و استفاده بهینه از منابع به‌عمل آمده می‌شود که موجب رشد و توسعه اقتصادی خواهد شد. با افزایش اندازه شرکت‌ها ساختار مالکیت پراکنده‌تر می‌گردد و حضور مدیران در عرصه مالکیت افزایش یافته و به تبع آن مسئله تئوری نمایندگی اهمیت بیشتری می‌یابد.

براساس تئوری نمایندگی، تضاد منافع سهام‌داران با مدیریت یکی از موضوعات مهمی است که طی دهه‌های اخیر مورد توجه محققین بوده است. طبق پژوهش‌های مرتبط با حاکمیت شرکتی ساختار مالکیتی یکی از راهکارهای حل این معضل است. لذا بالابودن کارایی برای مالکیت‌های متمرکز و نهادی می‌تواند براساس اصل حاکمیت شرکتی با اعمال نظارت و کنترل و حق کنترل و نفوذ حاصل شده باشد. ساختار مالکیت متمرکز که هر دو مزیت حداکثرسازی سود و کنترل کافی بر دارائی‌های شرکت را دارد می‌تواند به شکلی مؤثر مدیریت بنگاه را کنترل نموده و کارایی و بازده را افزایش دهد، لذا در این پژوهش تأثیر ساختار متمرکز بر کارایی شرکت‌های دولتی و خصوصی مورد آزمون قرار گرفته و براساس نتایج تحقیق راهکارهایی ارائه شده است.

۳. اهمیت و ضرورت موضوع

خصوصی‌سازی و رسیدن به اقتصاد مبتنی بر بازار یکی از راه‌های افزایش کارایی است. بررسی ارتباط ساختار مالکیت شرکت‌ها و کارایی شرکت‌ها یکی از راه‌های اطمینان از موفقیت شرکت‌های خصوصی است. با آگاهی از ارتباط ساختار مالکیت با کارایی شرکت‌ها می‌توان نسبت به افزایش کارایی شرکت‌ها از طریق ادغام شرکت‌ها و ارائه راهکار برای مالکیت بلوکی اقدام نمود. با وجود کمبود منابع و فضای رقابتی در عرصه‌های داخلی و خارجی استفاده بهینه از منابع توسط شرکت‌های بیمه‌ای تأثیر مثبتی بر روند توسعه اقتصادی داشته و افزایش کیفیت خدمات بیمه‌ای و رضایت‌مندی بیمه‌گذاران را به همراه خواهد داشت و سعی بر این است که جهت کمک به رشد و توسعه اقتصادی و توسعه بازارهای بورس اوراق بهادار و بازارهای مالی بهترین ساختار مالکیتی که کارایی بیشتری را به همراه داشته باشد، انتخاب و معرفی شود.

برای تحقق اقتصاد آزاد و خصوصی‌سازی، واگذاری سهام شرکت‌های دولتی به مردم در کشورهای شرق و شوروی سابق انجام شد و به خصوصی‌سازی کوپنی یا مردمی معروف گردید. در ایران نیز توزیع سهام عدالت و سهام شرکت‌های دولتی در حال انجام است که ممکن است پراکندگی مالکیت در این کشورها منجر به کاهش کارایی شده باشد. در این مقاله پراکندگی مالکیت و ارتباط آن با کارایی شرکت‌های بیمه و تأثیر ساختار و تمرکز مالکیت بر کارایی آنها بررسی می‌شود. با توجه به پایین بودن بازدهی و کارایی شرکت‌های بیمه که یکی از فعالین مهم و تأثیرگذار اقتصاد کلان است و نظریه اینکه رشد و توسعه اقتصادی و صرفه‌جویی‌ها در هر جامعه‌ای از کارایی بخش‌های اقتصادی حاصل می‌شود، لذا توجه به کارایی و سنجش آن در این پژوهش مورد توجه قرار می‌گیرد. با مقایسه وضعیت صنعت بیمه در ایران با بازار بیمه جهان معلوم می‌شود که ایران در سال ۱۳۷۶ (۲۰۰۷) با در دست داشتن ۰/۹٪ از مجموع بیمه‌های تولیدی بازار جهان رتبه ۴۶ را به خود اختصاص داده و در

سال ۱۳۷۷ (۲۰۰۸) با ۱٪ از مجموع حق بیمه‌های تولیدی بازار جهان رتبه ۴۶ را کسب کرده است. رتبه ایران به لحاظ تولید حق بیمه طی پنج سال ثابت مانده است. این در حالی است که حق بیمه‌های تولیدی طی این دوره ۲/۷ برابر افزایش یافته است. کارایی کل صنعت بیمه در ایران بسیار پایین است. به علت شرایط اقتصادی نامناسب و وجود تورم و ضعف ساختاری در بازار بیمه و عدم رونق بیمه‌های زندگی صنعت بیمه فاقد کارایی مطلوب است. ضریب نفوذ بیمه در سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸) در سطح جهان ۷/۷ و در منطقه آسیا ۵/۹۵ بوده است در حالی که ضریب نفوذ بیمه در ایران در همان سال ۱/۳۵ است، لذا جهت افزایش کارایی و بهره‌وری شرکت‌های بیمه‌ای و بهبود فضای کسب و کار و در صورت خصوصی‌سازی و واگذاری شرکت‌های دولتی ضرورت این تحقیق و تحقیقات مشابهی در این زمینه جهت تبیین بهترین ساختار مالکیت مشخص می‌گردد.

۴. اهداف تحقیق

این تحقیق به بررسی رابطه ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های فعال در بازار بیمه‌ای پرداخته است که مجوز فعالیت از بیمه مرکزی داشته‌اند. اهداف اصلی تحقیق به ترتیب الویت به این شرح است:

- تعیین بهترین ساختار مالکیتی شرکت‌های بیمه که بیشترین کارایی و بازدهی را داشته باشند؛
- کمک به افزایش کارایی و بهره‌وری شرکت‌های بیمه و افزایش ضریب نفوذ بیمه و پرتفوی شرکت‌های بیمه؛
- بررسی اهمیت نسبت‌های مالی در تجزیه و تحلیل بازده و کارایی شرکت‌های بیمه و اطمینان از نتایج حاصله در مقایسه آن با روش تحلیل پوششی داده‌ها؛
- ارائه الگوی مناسب جهت ارزیابی عملکرد شرکت‌های بیمه و استفاده از نتایج آن توسط دولت، ناظرین، سرمایه‌گذاران و سایرین؛

- ارائه الگوی مناسب جهت رتبه‌بندی و ارزیابی شرکت‌های بیمه با توجه به ضرورت و نیاز فعلی بازار بیمه.

۵. ادبیات موضوع

براساس تئوری‌های اقتصاد خرد، زمانی که بازار رقابتی است تغییر ساختار مالکیت و افزایش سرمایه منجر به افزایش کارایی نخواهد شد. کارایی ارتباطی با توزیع مالکیت ندارد. براساس قضیه کوز^۱ ساختار مالکیت بر کارایی بنگاه تأثیر ندارد. با هر توزیعی از مالکیت مبادله آزاد به نقطه بهینه تولیدی می‌انجامد؛ به عبارت دیگر کارایی ارتباطی با توزیع مالکیت ندارد.

در سال ۱۹۸۵ دمستز و لن^۲ برای اولین بار رابطه تمرکز مالکیت و کارایی در شرکت‌های بورس آمریکا را آزمودند. آنها نشان دادند که میان تمرکز و کارایی هیچ رابطه‌ای وجود ندارد و به عبارت دیگر با هر ساختاری از تمرکز مالکیت می‌توان به کارایی دست یافت. پژوهش دمستز و لن آموزه اصلی اقتصاددانان را تأیید کرد که میزان متمرکز سرمایه بر سودآوری شرکت تأثیر نمی‌گذارد. بنابراین کارایی، مستقل از توزیع مالکیت بر سرمایه است. در این زمینه کامنیز و همکارانش^۳ رابطه بین ادغام‌ها، تملک‌ها و کارایی و صرفه‌های مقیاس را در صنعت بیمه آمریکا بررسی کردند. آنها به تخمین کارایی هزینه و درآمد به شیوه تحلیل پوشش داده‌ها در طول سال‌های ۱۹۹۷-۱۹۸۸ پرداختند. نتایج نشان داد که مؤسسات تحت تملک، کارایی بیشتری نسبت به مؤسساتی داشته‌اند که در ادغام و تملک‌ها وارد نشده‌اند.

به زعم سونگسو^۴ سهام‌دارانی که مالکیت درصد بالایی از سهام شرکت‌ها را در اختیار دارند به دلیل حجم بالای سرمایه‌گذاری نظارت بیشتری بر عملکرد شرکت خواهند

1. Coase, 1991
2. Demsetz & Lehn, 1985
3. Cummins et al, 1998
4. Soong Soo, 2006

داشت و توصیه و اظهار نظرهای بیشتری به مدیران خواهند داد. شرکت عملکرد خوبی داشته و کارا خواهد بود. شلیفر و ریشنی^۱ معتقدند که ساختار مالکیت متمرکز که هر دو مزیت حداکثرسازی سود و کنترل کافی بر دارائی‌های شرکت را دارد می‌تواند به شکلی مؤثر مدیریت بنگاه را کنترل نماید.

چاپل^۲ نشان داد که حدود دوسوم شرکت‌های فعال در بورس بلژیک اغلب ساختار مالکیت متمرکز دارند. ضمن اینکه اکثر شرکت‌های بورس در بلژیک به ترکیب مالکیت عمده‌ای گرایش دارند که سهام‌داران عمده آنها دارای حق رأی نسبت به حداقل ۵۰ یا ۶۰ درصد سهام شرکت باشند. چاپل علل اصلی این یافته را در این نکته خاطر نشان کرده است که سهام‌داران عمده در کشور بلژیک، قدرت کنترل بالایی دارند (صادقی و کفاش، ۱۳۸۷). سیفرت^۳ در مطالعه‌ای که روی کشورهای آلمان، انگلیس، ایالات متحده آمریکا و ژاپن انجام داد، دریافت که سهام‌داران عمده و خصوصاً وجود سهام‌داران حقوقی در شرکت و مالکیت متمرکز با عملکرد شرکت رابطه معناداری دارد و نیز مدیران موظف بر عملکرد شرکت تأثیر مثبتی دارند. عبادی و باقرزاده (۱۳۸۷) با تحقیقی که تحت عنوان وضعیت کارایی فنی و بازدهی نسبت به مقیاس متخبی از شرکت‌های بیمه خصوصی و دولتی در دوره سال ۱۳۸۴-۱۳۸۵ انجام دادند به این نتیجه رسیدند که شرکت‌های بیمه دولتی (ایران، آسیا، البرز، دانا) طی دوره ۱۳۸۴-۱۳۸۵ در مرحله بازدهی کاهشی نسبت به مقیاس قرار دارند و بیمه‌های خصوصی نسبت به بیمه‌های دولتی کارایی بیشتری دارند. مهدوی و حیدری (۱۳۸۴) ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های فعال در بازار بورس اوراق بهادار را بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که تمرکز مالکیت، تأثیر مثبت و معناداری بر کارایی شرکت‌ها دارد. باتوجه به

-
1. Shleifer & Rishny, 1997
  2. Chappelle, 2004
  3. Seifert, 2002

خصوصی سازی شرکت های بیمه ای و انتقال مالکیت و مدیریت آنها به بخش خصوصی، جهت اطمینان از کارایی شرکت های بیمه ای و رفع نگرانی، ساختار مالکیت و ارتباط آن با کارایی شرکت های بیمه ای مورد رسیدگی و تحقیق قرار می گیرد و بهترین ساختار مالکیتی تعیین می گردد که می تواند هم راهنمای سرمایه گذاران گردیده و هم در ادغام و خرید مالکیت ها مورد استفاده سیاست گذاران اقتصاد کلان و نهادهای دولتی باشد.

۶. مفاهیم و روش های اندازه گیری کارایی

کارایی از جمله واژه هایی است که مفهوم فراگیری دارد و در حوزه های مهندسی - مدیریت و اقتصاد و حسابداری مورد بحث و رسیدگی قرار می گیرد. با توجه به منابع محدود در دسترس، بشر همواره در پی این بوده که از حداقل امکانات و منابع حداکثر بهره را ببرد. چنین تلاش هایی جهت دستیابی به کارایی بالاتر است که کارایی را می توان نسبت حداکثر خروجی یک واحد اقتصادی به ورودی های آن واحد تعریف کرد. در این پژوهش برای بررسی کارایی شرکت های بیمه ای از دو روش تحلیل پوششی داده ها و روش نسبت های مالی استفاده خواهیم کرد. نظر به اینکه برای سنجش کارایی شرکت های بیمه ای در تحقیقات صورت گرفته کمتر از نسبت های مالی استفاده شده است در این پژوهش سعی بر آن است که روش برای استفاده از نسبت های مالی برای سنجش کارایی و ارزیابی عملکرد و رتبه بندی شرکت های بیمه ای تبیین و ارائه گردد.

- روش تحلیل پوششی داده ها

فارل^۱ از جمله افرادی است که در زمینه کارایی، فعالیت های بسیاری نموده و برای ارزیابی آن نیز روشی را پیشنهاد نموده که بعدها منجر به روشی به نام تحلیل پوششی داده ها^۲ شد. وی در مقاله ای تحت عنوان اندازه گیری کارایی تولید در سال ۱۹۵۷

1. Farrel, 1957
2. Data Envelopment Analysis

کارایی یک بنگاه را نسبت بالای تولید یک ستاده به مقدار نهاده تعریف کرده است؛ همچنین فارل با استفاده از این تعریف به بیان انواع کارایی به این شرح پرداخته است: - کارایی فنی^۱ کارایی یک بنگاه را در به دست آوردن حداکثر ستانده از یک مجموعه داده شده از نهاده، ارائه می کند؛

- کارایی تخصیصی^۲ به صورت نسبت کارایی اقتصادی به کارایی فنی تعریف می شود؛ - کارایی اقتصادی^۳ نسبت حداقل هزینه ممکن به هزینه موجود تعریف می شد. به منظور ارزیابی کارایی، روش های متفاوت از سوی پژوهشگران مختلف ارائه شده است که عمدتاً می توان آنها را به دو دسته پارامتری و ناپارامتری تقسیم بندی کرد: روش های پارامتری^۴ و روش های ناپارامتری^۵.

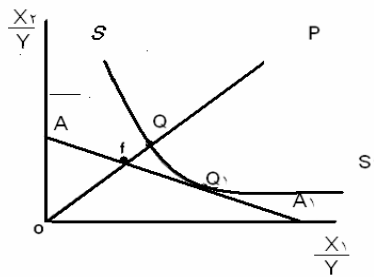
روش تحلیل پوششی داده ها را می توان به عنوان یکی از روش های ناپارامتری معرفی نمود که در این روش با استفاده از تکنیک های برنامه ریزی خطی به ارزیابی واحدهای مورد نظر پرداخته می شود. روش ناپارامتری برای ارزیابی کارایی واحدهایی (تولیدی - خدماتی) که بیشتر از یک ستانده دارند بسیار مناسب است. در مقاله ای که در سال ۱۹۷۸ چارنز، کوپر و رودز^۶ (CCR) منتشر کردند.^۷ برای اولین بار DEA (روش تحلیل پوششی داده ها) را معرفی کردند که یکی از مهم ترین روش های ناپارامتری برای اندازه گیری کارایی، بنیان گذاری گردید که در آن بر پایه اطلاعات موجود مرز کارا به صورت تجربی برآورد می شود و از آنجا که در دستیابی به تابع مرزی، همه داده ها پوشش داده می شود آن را تحلیل پوششی داده ها نام نهاده اند.

1. Technical Efficiency
2. Allo Cative Efficiency
3. Economic Efficiency
4. Parametric Method
5. Non Parametric Method
6. Charnes, Cooper & Rhodes, 1978

۷. عبارت CCR از حرف اول اسم آنها گرفته شده است.

برای اندازه گیری کارایی تحت روش DEA از نرم افزار کامپیوتری بنام DEAP استفاده می شود که براساس نهاده برای تولید و متغیرهای X_2 ، X_1 و ستانده Y پایه ریزی شده است که نمایش کارایی فنی در حالت دو نهاده (X_2 و X_1) و یک ستانده (Y) در نمودار ۱ نشان داده شده است.

نمودار ۱. نمایش کارایی فنی در حالت دو نهاده و یک ستانده بنگاه Z

در نمودار ۱ نقاط واقع بر منحنی هم مقداری SS' کارایی فنی را ارائه می دهد. اگر یک بنگاه از مقادیر مشخص از نهاده ها که در نقطه p مشخص شده است برای تولید یک واحد ستانده استفاده کند، ناکارایی فنی بنگاه به وسیله مسافت QP نشان داده می شود. برحسب درصد نسبت QP/OP نشان دهنده کارایی فنی است که می توان این نسبت از نهاده ها را بدون اینکه تولید کاهش یابد کاهش داد. براساس تعریف فارل کارایی فنی به وسیله نسبت $TE=QP/OP$ اندازه گیری می شود که مقداری بین ۰ و ۱ است. به طور کلی کارایی فنی به مفهوم قرار گرفتن روی منحنی همسان تولید (SS') و کارایی تخصیصی به معنای قرار گرفتن روی خط هزینه تولید (AA') و کارایی اقتصادی در نقطه مماس منحنی همسان تولید (SS') و خط همسان AA' به دست می آید.

۱-۶. نهاده‌ها و ستاده‌ها

در بیشتر مطالعاتی که در زمینه کارایی و صرفه‌های مقیاس انجام شده است از نیروی کار و دارایی‌های ثابت شرکت‌ها به‌عنوان نهاده استفاده شده است. مانند پژوهش دیاکون^۱ و بعضی دیگر از پژوهش‌ها از نهاده‌های بیشتری استفاده شده است؛ به‌عنوان مثال تونی و ساهو^۲ در پژوهش خود از خدمات کسب و کار، سرمایه قرض گرفته، نیروی کار و سرمایه سهام‌داران به‌عنوان نهاده استفاده کرده‌اند. در این تحقیق برای محاسبه کارایی و صرفه‌های مقیاس شرکت‌های بیمه‌ای از روش تحلیل پوششی داده‌ها استفاده می‌شود. نهاده‌ها دارایی‌ها، حقوق صاحبان سهام و نیروی کار و هزینه‌های بیمه‌گری است و ستاده‌ها درآمد بیمه‌گری است که شامل درآمد بیمه‌گری و درآمد سرمایه‌گذاری است و ارزش افزوده به این شرح استفاده می‌شود:

خسارت و هزینه‌های بیمه‌گری - کارمزد پرداختی - درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری + حق بیمه عایدشده = ارزش افزوده

در این تحقیق حداکثرسازی محصولات (تولید حق بیمه) و افزایش درآمد سرمایه‌گذاری و حداقل‌سازی عوامل تولید (هزینه‌های بیمه‌گری) جهت تخمین کارایی مدنظر قرار گرفته که براساس آن فرضیه‌های مقاله مورد تجزیه و تحلیل و آزمون قرار خواهد گرفت. به‌منظور استفاده از متغیرهای حقیقی تمامی داده‌ها به غیر از تعداد نیروی براساس شاخص مصرف‌کننده (CPI) و بر مبنای سال پایه ۱۳۸۳ تعدیل شده‌اند.

۲-۶. اهمیت نیروی انسانی در شرکت‌های بیمه به‌عنوان نهاده

اهمیت نیروی انسانی دارای تخصص و تجربه بالا در سازمان‌ها و شرکت‌ها بر کسی پوشیده نیست. عدم انجام بهینه امور و تخصیص کارها به شکل نامناسب بین کارکنان می‌تواند کارایی را به شدت کاهش دهد. کمبود نیروی انسانی با تجربه و تحصیلات

-
1. Deacon, 2001
  2. Tone & Sahoo, 2005

بالا می‌تواند به کارایی کمتر و بهره‌وری پایین منجر شود. در شرکت‌های بیمه تأثیر نیروی انسانی به حدی است که بدون کارکنان مجرب و دارای تحصیلات آکادمیک از جمله اکچوئرها، ارزیابان، کارشناسان صدور و خسارت و مدیران مالی و سرمایه‌گذاری امکان ادامه فعالیت و کارایی بالا و بازدهی مناسب برای شرکت‌های بیمه متصور نیست. در تحقیق حاضر از نیروی انسانی به همراه دارایی‌ها به‌عنوان نهاده استفاده شده و جهت نشان دادن تأثیر نیروی انسانی متخصص در کارایی بالاتر ضرابی براساس مدرک تحصیلی به این شرح اختصاص و در محاسبات لحاظ شده است:

- ضریب ۲/۸ برای مدارک دکترا و فوق‌لیسانس؛

- ضریب ۱/۸ برای لیسانس؛

- ضریب ۱/۴ برای فوق‌دیپلم؛

- ضریب ۱ برای دیپلم و زیر دیپلم.

- روش نسبت‌های مالی

بررسی نسبت‌های مالی یکی از مهم‌ترین ابزارهای تحلیل‌گری مالی برای ارزیابی وضعیت و عملکرد شرکت‌هاست. روش نسبت‌های مالی یکی از روش‌های غیرمرزی است. برای تجزیه و تحلیل وضعیت مالی بنگاه و مقایسه آن با سایر بنگاه‌ها از صورت‌های مالی منتشرشده توسط سیستم حسابداری استفاده می‌شود. در این تحقیق برای ارزیابی کارایی شرکت‌های بیمه از نسبت بازده جمع دارایی‌ها، نسبت بازده حقوق صاحبان سهام، ضریب خسارت و نسبت هزینه‌های بیمه‌گری استفاده شده است.

برای اتکاء به نتایج حاصل‌شده از روش تحلیل پوششی داده‌ها و نسبت‌های مالی به تنهایی هیچ اجماعی در مورد انتخاب مدل برتر حاصل نشده است. اما شرایطی پیشنهاد شده که در صورت وجود شرایط می‌توان به کارایی محاسبه‌شده به‌وسیله روش‌های مختلف اعتماد نموده و از آن در اخذ تصمیمات استفاده کرد (Bauer et al, 1998).

- مقدار کارایی با روش‌های متفاوت باید دارای میانگین انحراف معیار و سایر توزیع‌های قابل مقایسه باشد؛
- روش‌های متفاوت باید مؤسسات را تقریباً هم‌مرتب‌ه دسته‌بندی کند؛
- روش‌های متفاوت باید در شناسایی مؤسسات به‌عنوان بهترین و بدترین مؤسسه بسیار نزدیک به هم عمل کند؛
- کارایی و یا عدم کارایی مؤسسات در طول زمان با روش‌های مختلف یک نواخت باشد؛
- کارایی هر مؤسسه با راه‌های متفاوت باید به طور منطقی با شرایط بازار رقابت منطبق باشد. مبنی بر اینکه اگر مؤسسه‌ای به‌طور کارا اداره نمی‌شود نباید بتواند به حیات خود ادامه دهد؛
- کارایی اندازه‌گیری شده با استفاده از روش‌های مرزی باید به روش‌های عملکرد و غیرمرزی (نسبتهای مالی) مثل بازده دارائی‌ها یا نسبت درآمد به هزینه یک نواخت باشد. نسبت‌های مالی که مورد استفاده سازمان‌ها جهت تجزیه و تحلیل وضعیت مالی شرکت‌ها مورد استفاده قرار گرفته و در متون حسابداری و مدیریت مالی از آن یاد می‌گردد عبارت‌اند از:
- نسبت‌های نقدینگی^۱؛
- نسبت‌های اهرمی^۲؛
- نسبت‌های فعالیت^۳؛
- نسبت‌های سودآوری^۴؛
- نسبت‌های بازار^۵.

-
1. Liquidity Ratios
  2. Leverage Ratios
  3. Activity Ratios
  4. Profitability Ratios
  5. Market Ratios

نسبت های مالی اشاره شده، نسبت های معناداری هستند که می توانند کارایی را اندازه گیری نموده و نسبت داده های ورودی و خروجی را بسنجند.

- نسبت های سودآوری

از میان نسبت های سودآوری نسبت بازده جمع دارایی ها و بازده حقوق صاحبان سهام نمادی از کارایی عملیاتی شرکت هاست. شرکت هایی که به طور مؤثر از سرمایه و دارایی هایشان استفاده می کنند از بازده و کارایی بالایی برخوردار خواهند بود، لذا در این تحقیق از نسبت های سودآوری به این شرح استفاده شده است:

- نسبت سود خالص به جمع حقوق صاحبان سهام = نسبت بازده حقوق صاحبان سهام
- نسبت (هزینه بهره + سود خالص) به جمع دارایی ها = نسبت بازده جمع دارایی ها

- تکنیک تحلیل نسبت

تکنیک تحلیل نسبت یکی از تکنیک های استاندارد است که به منظور الگوسازی^۱ عملکرد در شرکت های بیمه استفاده می شود و معمول ترین نسبت های مورد استفاده در ارزیابی نسبت خسارت و نسبت هزینه است. نسبت خسارت و نسبت هزینه باتوجه به میزان خسارت پرداخت شده هزینه ارزیابی خسارت و هزینه انعقاد قراردادها محاسبه می شود. برای بررسی کارایی و بازده دارایی ها و بررسی اثرات اقتصادی مقیاس^۲ می توان از نسبت های مخصوص صنعت بیمه استفاده کرد که در این پژوهش این نسبت ها می تواند استفاده شود:

- نسبت خسارت واقع شده به حق بیمه عاید شده = ضریب خسارت^۳
- نسبت هزینه های بیمه گری به درآمدهای بیمه گری = نسبت هزینه های بیمه گری^۴

1. Benchmarking
2. Economies of Scale
3. Claims Coefficient
4. Operation Expenses Ratio

۷. روش شناسی تحقیق

این تحقیق از نظر اهداف، کاربردی است؛ زیرا به بررسی روابط بین متغیرها در بازار بیمه پرداخته است و به دنبال تبیین روابط و ارائه راهکار جهت افزایش کارایی شرکت‌های بیمه در بازار است و با استفاده از نسبت‌های مالی در تجزیه و تحلیل‌های مربوط به کارایی شرکت‌های بیمه‌ای و مقایسه آن با روش تحلیل پوششی داده‌ها در جهت تدوین روش‌های مناسب در صنعت بیمه جهت سنجش کارایی و ارزیابی عملکرد گام برداشته است. این تحقیق توصیفی بوده و رویکرد استقرایی دارد و قلمرو زمانی این تحقیق کلیه شرکت‌های بیمه‌ای فعال در سطح بازار بیمه‌ای در سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ است که مجوز فعالیت از بیمه مرکزی ج.ا.ا دارند.

۷-۱. روش جمع‌آوری داده‌ها

روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و میدانی است. در بخش کتابخانه، مبانی نظری پژوهش از طریق مراجعه به نشریات حرفه‌ای معتبر داخلی و خارجی و پایان‌نامه‌ها و مقالات و تحقیقات انجام‌شده در زمینه کارایی جمع‌آوری شده است و در سنجش میدانی مراجعه به شرکت‌های بیمه و سایت‌های اینترنتی آنها و بررسی عملکرد و کارکرد آنها و مصاحبه با مدیران و متخصصین شرکت و استفاده از صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه صورت گرفته است. جامعه آماری این تحقیق شرکت‌های فعال در سطح بازار بیمه است که تحت نظارت بیمه مرکزی ج.ا.ا در سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ فعالیت کرده‌اند و عبارت‌اند از: بیمه ایران، بیمه آسیا، البرز، دی، ملت، امید، حافظ، سامان، پاسارگاد، توسعه، نوین، پارس‌یان، کارآفرین، رازی، ایران معین، معلم و سینا.

برای آزمون فرضیات و تجزیه و تحلیل آنها از دو روش تحلیلی پوششی داده‌ها و نسبت‌های مالی استفاده شده است و جهت همگن بودن شرکت‌ها و اطمینان از نتیجه حاصله از ارزیابی شرکت اتکایی امین در این پژوهش صرف‌نظر شده است.

۲-۷. فرضیه‌های تحقیق

براساس اهداف تحقیق دو سؤال اصلی مطرح می‌شود: آیا بین ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه‌ای ارتباط وجود دارد؟ و آیا سهام‌داران عمده یا بلوکی شرکت‌های بیمه‌ای در افزایش بازدهی و سوددهی شرکت‌های بیمه مؤثر هستند؟

لذا براساس سؤالات تحقیق فرضیه اصلی به این شرح شکل می‌گیرد: بین ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه‌ای ارتباط معناداری وجود دارد. براساس فرضیه اصلی، دو فرضیه فرعی به این شکل جهت تحقیق و بررسی مطرح می‌گردد که مورد آزمون و بررسی قرار خواهد گرفت: شرکت‌های بیمه‌ای خصوصی، کارایی بهتری نسبت به شرکت‌های بیمه‌ای دولتی دارند و شرکت‌های بیمه‌ای خصوصی با ساختار بلوکی حقوقی کارایی بهتری نسبت به شرکت‌های بیمه‌ای خصوصی با ساختار بلوکی حقیقی دارند.

۳-۷. ساختار مالکیت شرکت‌های بیمه

در بازار بیمه ایران ساختار مالکیت شرکت‌های بیمه‌ای در تقسیم‌بندی اولیه به صورت دو بخش دولتی و خصوصی تقسیم می‌شود که ساختار مالکیت بخش خصوصی به صورت مالکیت نهادی یا بلوکی است که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی اداره می‌شود (جدول ۱).

جدول ۱. ساختار مالکیت شرکت‌های بیمه‌ای فعال در بازار بیمه ایران در سال‌های ۱۳۸۶-۱۳۸۷

شرکت‌های دولتی	شرکت‌های خصوصی - بلوکی حقیقی	شرکت‌های خصوصی - بلوکی حقوقی
۱- ایران	۱- رازی	۱- دی
۲- آسیا		۲- ملت
۳- البرز		۳- امید
۴- دانا		۴- حافظ
		۵- سامان
		۶- پاسارگاد
		۷- توسعه
		۸- نوین
		۹- پارسیان
		۱۰- کارآفرین
		۱۱- ایران معین
		۱۲- معلم
		۱۳- سینا

۴-۷. ارزیابی کارایی شرکتهای بیمه و آزمون فرضیات

- روش تحلیل پوششی داده‌ها

برای سنجش کارایی شرکتهای بیمه در دوره‌های تحقیق از روش تحلیل پوششی داده‌ها استفاده شده است که به‌همین منظور برای سنجش کارایی فنی و کارایی اقتصادی و بازدهی مقیاس شرکتهای بیمه از نرم‌افزار DEAP برای آزمون فرضیات استفاده شده است. از دارائی‌های شرکتهای بیمه طبق صورت‌های مالی آنها و نیروی انسانی طبق آمار ارائه‌شده توسط بیمه مرکزی به‌عنوان نهاده استفاده شده است که برای اطمینان بیشتر از نتیجه حاصله از حقوق صاحبان سهام نیز به‌عنوان نهاده استفاده گردید که نتیجه یکسانی حاصل گردید و برای اندازه‌گیری کارایی از فرض بازدهی ثابت استفاده شده که با فرض بازدهی متغیر نیز نتیجه حاصله تغییری نکرده است.

نتایج نهایی روش تحلیل پوششی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار DEAP محاسبه شده و در جدول ۳ نشان داده شده است. مقادیر مندرج در این جدول نشان‌دهنده این موضوع است که بیمه‌های خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی در سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ با میانگین کارایی فنی ۴۶٪ بالاترین کارایی را داشته‌اند و بیمه‌های خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی با ۳۶٪ در رتبه بعدی قرار گرفته و بیمه‌های دولتی با ۲۰/۲٪ در رتبه آخر قرار گرفته‌اند. براساس یافته‌های تحقیق سؤال اصلی تحقیق «کدام ساختار مالکیت دارای کارایی بیشتری است؟» پاسخ داده شده است.

بیمه‌های خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی دارای بالاترین کارایی فنی و بیمه‌های خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی در رتبه‌بندی بعدی قرار گرفته و بیمه‌های دولتی دارای کم‌ترین کارایی فنی بوده و در رده آخر جای گرفته است. لذا فرضیه‌های فرعی تحقیق یعنی بالابودن کارایی شرکتهای خصوصی نسبت به شرکتهای دولتی و بالابودن کارایی شرکتهای خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی نسبت به شرکتهای خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی مورد تأیید قرار گرفته است که درنهایت فرضیه

اصلی تحقیق یعنی ارتباط ساختار مالکیت شرکت های بیمه با کارایی آنها مورد تأیید قرار گرفته است.

تأیید فرضیه های تحقیق منطبق با نتیجه تحقیقات سونگ سو و هان (۲۰۰۶) و نمازی و کرمانی (۱۳۸۷) است [بهتر است مالکیت در دست سرمایه گذاران شرکتی یا نهادی باشد] و همچنین نتیجه تحقیق صادقی و کفاش (۱۳۸۷) نیز با پژوهش ما، منطقی است. آنها پیشنهاد کرده اند که سرمایه گذاران در هنگام اخذ تصمیمات خرید و فروش، ترکیب سهام داران را هم به عنوان یکی از متغیرهای تصمیم در نظر داشته باشند؛ چرا که مالکیت سهام داران نهادی بر بازده سهام شرکت مؤثر است، در خصوص کارایی مقیاس که در جدول ۳ اعداد و ارقام مربوط به روش تحلیل پوششی داده ها ارائه شده است شرکت های خصوصی نسبت به شرکت های دولتی دارای میانگین کارایی مقیاس بالاتر در سال های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ هستند. این امر مؤید این امر است که شرکت های دولتی برای کاهش هزینه متوسط و رسیدن به مقیاس بهینه باید از مقیاس کمتری استفاده کنند و استفاده از نهاده بیشتر به دلیل خصوصیت بازدهی کاهشی نسبت به مقیاس از تولید و بازدهی کمتری برخوردار می شوند که به منزله کاهش کارایی فنی است. جدول ۲ بازدهی نسبت مقیاس شرکت ها طی دو سال را نشان داده است. در خصوص کارایی اقتصادی شرکت های بیمه که نتیجه تجزیه و تحلیل با روش DEAP در جدول ۳ ارائه شده است، شرکت های بیمه با ساختار مالکیت خصوصی دارای متوسط کارایی اقتصادی ۵۶/۲ درصد در سال های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ می باشند که نشان دهنده مدیریت خوب کنترل و کاهش هزینه در شرکت های خصوصی است. شرکت های دولتی از لحاظ کارایی اقتصادی در سطح پایین تری از بیمه های خصوصی قرار گرفته اند.

جدول ۲. بازدهی نسبت به مقیاس شرکت های بیمه در سال های ۱۳۸۷-۱۳۸۶

نام شرکت	سال ۱۳۸۶	سال ۱۳۸۷
ایران	کاهشی	کاهشی
آسیا	کاهشی	کاهشی
البرز	افزایشی	افزایشی
دانا	کاهشی	افزایشی
پارسیان	کاهشی	کاهشی
ملت	ثابت	کاهشی
کارآفرین	کاهشی	کاهشی
معلم	افزایشی	کاهشی
سینا	کاهشی	کاهشی
رازی	کاهشی	کاهشی
دی	کاهشی	کاهشی
پاسارگاد	ثابت	کاهشی
نوین	کاهشی	افزایشی
سامان	کاهشی	کاهشی
توسعه	افزایشی	افزایشی
ایران معین	ثابت	ثابت
حافظ	افزایشی	افزایشی
امید	افزایشی	افزایشی

جدول ۳. مقایسه متوسط کارایی شرکت های بیمه طی سال های ۱۳۸۷-۱۳۸۶ به تفکیک: دولتی، خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی و خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی

ردیف	نام شرکت	شرکت های بیمه ای با مالکیت دولتی			شرکت های بیمه ای خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی			شرکت های بیمه ای خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی			
		کارایی فنی	کارایی اقتصادی	کارایی مقیاس	نام شرکت	کارایی فنی	کارایی اقتصادی	کارایی مقیاس	کارایی فنی	کارایی اقتصادی	کارایی مقیاس
۱	ایران	٪۱۷	٪۵۰	٪۱۷	ملت	٪۸۲	٪۵۰	٪۳۶	٪۷۶	٪۶۲	٪۷۶
۲	البرز	٪۳۵	٪۵۴	٪۲۳	میانگین	٪۸۲	٪۵۰	٪۳۶	٪۹۲	٪۴۳	٪۹۲
۳	آسیا	٪۰۶	٪۵۰	٪۸۴	ایران معین				۱	۱	۱
۴	دانا	٪۲۹	٪۲۶	٪۸۷	سامان				٪۶۵	٪۴۹	٪۸۷
۵	میانگین	٪۲۰/۲	٪۴۵	٪۵۲/۷	نوین				٪۵۰	٪۷۰	٪۹۰
۶					سینا				٪۳۵	٪۲۶	٪۹۰
۷					کارآفرین				٪۳۳	٪۵۴	٪۸۲
۸					توسعه				٪۴۵	٪۶۶	٪۸۵
۹					حافظ				٪۴۱	٪۳۰	٪۴۳
۱۰					دی				٪۳۲	٪۴۸	٪۸۸
۱۱					امید				٪۱۰	٪۵۲	٪۱۰
۱۲					معلم				٪۱۹	٪۷۴	٪۷۷
۱۳					پارسیان				٪۴۲	٪۵۷	٪۵۱
۱۴					میانگین				٪۴۶	٪۵۶/۲	٪۷۴/۶

- آزمون فرضیات با استفاده از روش نسبت‌های مالی

باتوجه به نتایج به‌دست‌آمده از تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌های جمع‌آوری‌شده از صورت‌های مالی (با استفاده از روش نسبت‌های مالی برای آزمون ساختار مالکیت و کارایی شرکت‌های بیمه و آزمون فرضیات در جدول (۴)) و با توجه به نتیجه به‌دست‌آمده از نسبت بازده دارایی‌ها (طی سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۶ شرکت‌های بیمه با ساختار دولتی دارای متوسط ۲/۵٪ بازده دارایی که کمترین بازده در بین شرکت‌های بیمه بوده است)، بیمه‌های خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی با ۵/۱٪ در صدر و بیمه‌های خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی با ۵٪ در رده دوم قرار گرفته‌اند؛ لذا فرضیات تحقیق در خصوص برتری کارایی شرکت‌های خصوصی نسبت به دولتی و برتری کارایی شرکت‌های خصوصی بلوکی خصوصی به بلوکی حقیقی مورد تأیید قرار گرفت و در نهایت فرضیه اصلی تحقیق تأیید شد.

نسبت مالی بازده دارایی‌ها از مهم‌ترین و معتبرترین روش‌ها برای سنجش بازدهی و کارایی شرکت‌هاست که در این تحقیق برای سنجش کارایی شرکت‌های بیمه‌ای استفاده شده است و با نتایج به‌دست‌آمده از روش تحلیل پوششی داده‌ها منطبق است (جدول ۴). با توجه به اینکه دامنه بازدهی دارایی‌های شرکت‌های اثبات بر پایه مطالعات تجربی بین ۲۵٪ تا ۴۰٪ بوده است (Bauer et al, 1998)، صنعت بیمه در ایران بازده خیلی پائینی دارد.

استفاده از روش نسبت‌های مالی همراه با روش تحلیل پوششی داده‌ها مکمل هم است و استفاده از آن می‌تواند اطمینان بیشتری به نتیجه حاصل از روش تحلیلی پوششی داده به ما بدهد. براساس نتایج حاصل از به‌کارگیری نسبت‌های مالی جهت سنجش کارایی با روش تحلیل پوششی داده‌ها (جدول ۴) در زمینه کارایی فنی و توانایی شرکت‌ها جهت بهره‌وری و افزایش بازدهی با به‌کارگیری نسبت‌های بازده دارایی‌ها و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام، شرکت‌هایی که دارای ساختار مالکیتی

خصوصی بوده از کارایی بیشتری برخورداراند و همچنین در خصوص کارایی اقتصادی و توانایی شرکت‌ها جهت کاهش هزینه‌های متوسط تولید، نسبت‌های مالی منطبق با این روش، نسبت ضریب خسارت و نسبت هزینه‌های بیمه‌گری است و در خصوص کارایی اقتصادی شرکت‌های خصوصی موفق بوده و در این میان شرکت‌های خصوصی با ساختار مالکیتی بلوکی حقوقی نسبت به سایر شرکت‌های خصوصی کارایی بیشتری دارند.

جدول ۴. مقایسه متوسط نسبت‌های مالی شرکت‌های بیمه در سال ۱۳۸۷-۱۳۸۶ به تفکیک: ۱- شرکت‌های دولتی ۲- خصوصی- بلوکی حقیقی ۳- شرکت‌های خصوصی- بلوکی حقوقی

ردیف	شرکت‌های بیمه‌ای با مالکیت دولتی			شرکت‌های بیمه‌ای خصوصی با مالکیت بلوکی حقیقی			شرکت‌های بیمه‌ای خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی			
	نام شرکت	بازده درآمدها	بازده حقوق صاحبان سهام	ضریب خسارت	نسبت هزینه‌های بیمه‌گری	نام شرکت	بازده درآمدها	بازده حقوق صاحبان سهام	ضریب خسارت	نسبت هزینه‌های بیمه‌گری
۱	ایران	۲	۴۳	۸۰	۸۵	پارسین	۵	۴۵	۶۷	۳۵
۲	آسیا	۱	۲۵	۸۵	۸۵	ملت	۵	۴۱	۶۶	۷۷
۳	البرز	۴	۳۳	۶۵	۸۵	کارفرین	۴	۴۵	۳۷	۸۹
۴	دانا	۵	۲۵	۷۸	۷۵	معلم	۳	۵۵	۳۴	۷۵
۵	میادکن	۵	۱۵	۳۶	۲۲	سینا	۴	۹۵	۳۵	۸۷
۶						دی	۳	۸	۳۵	۸۳
۷						پاسارگاد	۱	۴۵	۲۹	۹۰
۸						نوبین	۵	۱۳	۳۳	۷۰

۷۵۶	۷۸۳	۷۸۱	۷۸۱	سازان											۹
۷۸۸/۵	۷۸۹	۷۸۰	۷۵۷	توسعه											۱۰
۷۸۷	۷۵۶	۷۸۸/۵	۷۸۴	ایران زمین											۱۱
۷۸۳	۷۸۶/۵	۸۱۳	۷۸/۵	حفاظت											۱۲
۷۹۸/۵	۷۸۱/۵	۷۸/۵	۷۸/۵	ایند											۱۳
۷۸۶/۸	۷۵۸	۷۸۰	۷۵۱	سازگین											۱۴

۸. نتیجه گیری و پیشنهادات

براساس یافته های پژوهش با استفاده از روش های تحلیل پوششی داده ها و روش نسبت های مالی که نتیجه هر دو روش منطبق با هم بوده و نتیجه یکسانی را ارائه نموده اند، فرضیه اصلی تحقیق و سؤال اصلی پژوهش «تعیین ساختار مناسب برای کارایی شرکت های بیمه» پاسخ داده شده است. نتیجه بررسی ها حاکی از این است که شرکت های خصوصی با مالکیت بلوکی حقوقی از بیشترین کارایی و بازدهی برخوردارند. سرمایه گذاران نهادی به عنوان مالکین سرمایه می توانند رویه های اتخاذ شده توسط شرکت را تحت تأثیر قرار داده و حضور آنها منجر به تغییر رفتار مدیران شرکت ها خواهد شد. به علت کنترل کافی بر دارایی های شرکت و نفوذ در شرکت های سرمایه پذیر می توانند به شکل مؤثرتری مدیریت بنگاه را کنترل نموده و هزینه های نمایندگی را کاهش و عملکرد شرکت را افزایش دهند؛ لذا نتیجه این پژوهش می تواند راهکاری برای خصوصی سازی و واگذاری بخش دولتی به بخش خصوصی ارائه نماید. در نهایت دقت باید شرکت های دولتی در واگذاری ها به مالکین و سهام داران حقوقی که دارای سرمایه کافی و تجارب و مدیریت قوی هستند، واگذار گردد تا بتوانند شرکت را هدایت نموده و موجب کارایی و بهره وری در سطح بالا

شوند و کارایی بازار بیمه محقق گردد. همچنین با توجه به اینکه نتیجه دو روش نسبت‌های مالی و روش تحلیل پوششی داده‌ها یکسان بوده است، لذا مزیت استفاده از روش نسبت‌های مالی به‌عنوان یک روش سنتی و پویا در تجزیه و تحلیل‌ها و رتبه‌بندی‌ها مشخص گردید. ولی نتایج آن زمانی قابل اتکاء است که دارایی‌های شرکت متناسب نرخ تورم تجدید ارزیابی شده و در حساب‌های شرکت منعکس گردد. براساس یافته‌های تحقیق پیشنهاداتی به این شرح مطرح می‌گردد:

- پیشنهاد می‌شود تحقیقات مشابهی در ارتباط با کارایی شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار تهران با تکیه بر کارایی شرکت‌های بیمه صورت گیرد تا وضعیت کارایی شرکت‌های بیمه در مقایسه با شرکت‌های سایر صنایع معلوم شود؛
- پیشنهاد می‌شود تحقیقات و پژوهش‌های مشابهی در خصوص ارتباط اندازه شرکت و کارایی شرکت‌های بیمه صورت گیرد؛

- با توجه به آزادسازی در صنعت بیمه و حذف نظام تعرفه‌ای و جایگزین نمودن نظام کنترل مالی پیشنهاد می‌گردد کارایی شرکت‌های بیمه پس از آزادسازی مورد رسیدگی و تحقیق قرار گیرد.

- با توجه به اینکه بازدهی و کارایی شرکت‌های بیمه تابعی از پذیرش ریسک است، لذا پیشنهاد می‌شود در خصوص کارایی شرکت‌های بیمه و ارتباط آن با میزان پذیرش ریسک پژوهش‌هایی انجام گیرد.

منابع

۱. امامی میبدی، علی ۱۳۷۹، اصول اندازه‌گیری و بهره‌وری، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.
۲. بابایی، محمدعلی و احمدوند، ژیلا ۱۳۸۷، بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار، نشریه تحقیقات مالی، دوره ۱۰، ش ۲۶.

۳. صادقی، سیدجلال و کفاش، محمد ۱۳۸۷، 'تأثیر ترکیب سهام داران بر بازدهی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران'، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، ش ۵۵. بهار ۱۳۸۷
۴. عبادی، جعفر و باقرزاده، حجت الله ۱۳۸۷، بررسی کارایی فنی و بازدهی به مقیاس منتخبی از شرکت های بیمه دولتی و خصوصی، 'نشریه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران، دوره ۸۴
۵. مهدوی، ابوالقاسم و حیدری، احمد ۱۳۸۴، 'ساختار مالکیت و کارایی شرکت های فعال در بازار اوراق بهادار تهران'، مجله تحقیقات اقتصادی، ش ۷۱.
۶. نمازی، محمد و کرمانی، احسان ۱۳۸۷، 'تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، ش ۵۳، صص ۱۰۰-۸۳

7. Abdel shahid, SH 2003, *Does owner ship structure effect firm value evidence from the egypt ion stock market*, Cairo & Alexandria stock Exchanges.
8. Bauer, W P, Berger, N A, Ferrier, D G, Hum, P & David, B 1998, 'Consistency conditions for kegalatory analysis offinancial nstitutions, a comparison of frontier efficiency methods', *Journal of Economics and Business*.
9. Chappelle, A 2004, *Block investments and the race for corporate controlin Belgium*, Universite Librede Bruxelles, Belgium.
10. Charnes, A, Cooper, WW & Rhodes, E 1978, 'Measuring efficiency of decision making', *Unit, European journal of Operational Research*, vol.2 pp.429-44.
11. Coelli, TJ 1996a, *A guide to frontier version 4.1 a computer program for stochastic frontier production and cost function estimation*, CEPA Working Paper Department of Econometrics University of New England, no.7 , Arm Idle, Australia.
12. Coelli, TJ 1996b, *A guide for DEAP version 2.1 a data envelopment analysis(computer)*, CEPA Paper Department of Econometrics University of new England, no.8, Arm Idle, Australia.
13. Coase, R H 1991 'The problem of social cos', *Journal of Law and Economics*, October, 3, pp. 1-44.

14. Cummins, J M, Weiss, P & Hongminzi, A 2003, *Economies of scope in financial services: a DEA bootstrapping analysis of us insurance industry*, working paper The Wharton School Philadelphia.
15. Cummins, JP & Weirs AM 1993, 'Measuring cost efficiency in the property-liability insurance industry', *Journal of Banking and Finance*, vol. 17.pp. 463-81.
16. Cummins, JP, Tennyson, SH & Weiss, MA 1998, *Consolidation and efficiency in the us life insurance industry*, Working Paper 98-18, Federal Reserve Bank of Philadelphia.
17. Cummins, D 2001, *Deregulation property- liability insurance: restoring completion and increasing market efficiency* Brookinj Joint center for regulatory studes wash in gton, DC WWW.broking.edu.
18. Demsetz, H & lehn, K 1985, 'The structure of corporate ownership: causes and consequences', *Journal of Political Economy*, vol. 39. no. 6.
19. Demsetz, H & Villa, L B 2009, 'Ownership structure and corporate performance' *Journal of Corporate Finance*, vol. 7, pp. 209-33.
20. Diacon, S 2001, *The efficiency of Uk general insurance compannes*, CRIS Discussion Paper Servies, III, Center For Risk and Insurance Studies, University of Nothinghom.Ulc.
21. Farrell, Mj 1957, 'The measurement of productive efficiency', *Journal of Royal Statistical Society, series A, Cxx*, part B, pp. 253-90.
22. Kwon, N 2002, *Owner ship structure and firm performance in Korea*, University of Missouri Columbia.
23. Seifert, B, Gonen Ceand, H & Wright, J 2002, *The international evidence on performance and equity ownership by insiders block holders and institute*, Old Dominion University.
24. Sinha, RP & Chatterjee, B 2009, *Are Indian life insurance companies cost efficient?*
25. Sinha, RP 2007, 'Premium income of Indian life insurance industry', *A Total Factor Productivity Approach the ICFAI Journal of Financial economics*, vol. 5, no. 1.pp. G1-9.
26. Soong, Soo, H 2006, *Ownership structure and characteristics Of earnings*, University of Illionois.
27. Shleifer, A & Rishny, R 1997, 'A survey of corporate Governance', *Journal of Finance*, Vol.52, pp.737-83.

28. Tone, k & Sahoo, BK 2005, 'Evaluating cost efficiency and returns to scale in the life insurance corporation of India using data envelopment analysis', *Seio Economic Planning Science*, vol. 3, no. 4, pp.261-85.
29. Whiting, G 1980, 'Some priorities of accounting ratios', *Journal of Business Finance and accounting*, vol.72. no. 2.